

Bach was ook van vlees en bloed

Arno Bornkamp speelt Bach, op saxofoons en met video-projecties, in het kader van het Bach Festival. „Ik had eerst niks met Bach.”

JACOB HAAGSMA

De saxofoon werd in 1846 uitgevonden door Adolphe Sax, een Belg. Johann Sebastian Bach leefde veel eerder. Hoe zit dat?

„Ik heb drie stukken van Bach getranscribeerd voor de sax, of gearrangeerd, het is maar het hoe je het bekijkt. De Partita voor fluit, of traverso, was het gemakkelijkst, omdat dat ook een blaasinstrument is. Die speel ik op altsaxofoon. De tweede cellosuite, die ik op bariton doe, is zeer geschikt voor zoiets, omdat het heel melodius is met weinig specifieke strijkerstechnieken. De Partita nr. 2 voor viool, die ik op sopraan speel, is een geval apart. Het laatste deel is een chaconne, een langzame dans die een kwartier duurt, relatief lang. Bach keert daarin de viool tot taal binnenstebuiten. Dat is een baanbrekend werk geweest. Dus daar heb ik mijn tanden ook in gezet.”

Hoe bent u zo in Bach geraakt, met uw relatief moderne instrument?

„Ik had eerst niks met Bach. Ik heb altijd heel veel hedendaagse muziek gespeeld, en uit de negentiende eeuw en het fin de siècle. Met het Aurelia Saxofoonkwartet heb ik een keer Bachs 'Die Kunst der Füge' gespeeld. Dat heeft mijn fascinatie voor hem aangewakkerd. Misschien moet je daar ouder voor worden, om de diepte in zijn muziek te waarderen.”

Een man alleen op het podium, met saxofoon. En toch wordt het geen saaie boel?

„De muziek wordt begeleid door video-beelden van James Murray. De muziek van Bach leent zich daar ook wel voor, omdat het best abstract is. Bij Mozart moet je zoiets niet doen. Die is ook geniaal, maar zijn muziek is verhalender, meer pittoresk. Bij Bach gaat het om de noten zelf en de wereld die daarachter ligt. Met die beelden, die James heel associatief

heeft samengesteld, word je als luisteraar geprikkeld. Hij ziet Bach bijvoorbeeld als schaker, die alle formules van het schaakveld kent. De combinatie van muziek met beeld zorgt voor een nieuwe laag.”

Iedereen heeft het altijd over de diepte en de religiositeit in de muziek van Bach. Maar die partita's en suites die u speelt, die komen gewoon uit de dansmuziek.

„Bach was ook een mens van vlees en bloed! Hoeveel kinderen had hij wel niet, twintig? En hij lustte graag brandewijn, daar had hij die rode neus van. Maar op zijn muziek is nooit gedanst, voor zover ik weet. Zo dacht hij ook niet. Hij koos die dansen om het tempo, hij gebruikte ze als constructieprincipe. Hij heeft het

gesublimeerd. De diepte zit hem in de keus van de noten, en in de manier waarop hij die harmonisch aankleedt.”

Wat bindt deze stukken nog meer?

„Ze zijn alle drie in mineur. Bij impressionistische en moderne muziek speelt dat niet, maar zulke oude muziek klinkt in mineur veel beter op de saxofoon dan in majeur. Dan wordt het snel *cheesy*.”

‘Bach in beeld’, vrijdag, De Harmonie Leeuwarden. In het kader van het Bach Festival van het Noord Nederlands Orkest. Dat speelt vanavond en woensdag in dezelfde zaal, met verschillende programma's. Op 8 maart speelt daar Ensemble Schönbrunn.

Arno Bornkamp. FOTO JOEP LENNARTS